

Številka: 00104-307/2019/5

Datum: 17. 10. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje Suzane Lep Šimenko v zvezi s slabo uvrstitvijo Slovenije na lestvici ekonomske svobode

Poslanka Državnega zbora Republike Slovenije Suzana Lep Šimenko je na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada) naslovila pisno poslansko vprašanje v zvezi s slabo uvrstitvijo Slovenije na lestvici ekonomske svobode.

V pisnem vprašanju poslanka navaja, da se je Slovenija na lestvici ekonomske svobode, ki jo je nedavno objavil inštitut Visio, med 162 državami sveta ponovno uvrstila zgolj na 67. mesto. Navaja tudi, da so se pred nas uvrstile vse sosednje države in da nas je Hrvaška glede na predhodno leto prehitela (premik iz 73. mesta na 56. mesto). Navaja, da se razlika med ekonomsko bolj svobodnimi državami in tistimi bolj proti dnu lestvice vidi predvsem v blaginji prebivalstva. Poslanka navaja tudi, da je Slovenija na lestvici že tradicionalno slaba glede obsega paradržave (138. mesto si delimo skupaj s Svazijem in Ruando) in da smo zelo slabi na področju predpisov (88. mesto).

Poslanka na Vlado naslavlja naslednje vprašanje:

- Podatki iz letnega poročila inštituta Visio se nanašajo na oceno stanja v letu 2017, torej na Vlado Mira Cerarja. Ker stranke pretekle koalicije, koalicijo tvorijo tudi danes, izgovori na prejšnjo Vlado niso umestni.
- Vlado RS sprašujem kaj namerava storiti, da se bo Slovenija na lestvici ekonomske svobode prebila v zgornji del lestvice?

V svojem odgovoru Vlada pojasni in ilustrira, da je zaradi metodoloških omejitev potrebno biti pri uporabi omenjenega kazalnika (in njemu podobnih sinteznih kazalnikov) previden in da je priporočljivo uporabljati tudi sorodne indikatorje, saj le-ti omogočajo ustvarjanje širše (bolj objektivne) slike.

I. Metodološki pregled

Pregled metodologije omenjenega indeksa ekonomske svobode pokaže, da indeks povzema večdimenzionalni problem ekonomske svobode ter omogoča oceno napredka v daljšem časovnem obdobju. Podobno kot druge sintezne raziskave (npr. kazalniki konkurenčnosti IMD, WEF, kazalniki upravljanja Svetovne banke) tudi ta indeks zaradi sestavljenosti in različnih kazalnikov omogoča poenostavljene zaključke. Literatura navaja, da je problem pri uporabi sestavljenih kazalnikov dvojen, saj je izbira kazalnikov subjektivna, utežitev med kazalniki pa zahtevna in največkrat zahteva arbitrarne odločitve.

II. Pregled rezultatov in primerjava z drugim kazalnikom ekonomske svobode

Obstajata dva glavna indeksa, ki merita ekonomsko svobodo. In sicer, kazalnik, ki ga objavlja Fraser Institute v svojem letnem poročilu Economic Freedom of the World (Inštitut Visio je član njegove mreže) in kazalnik ekonomske svobode, ki ga letno objavlja Heritage Foundation. V literaturi je

dokazano, da je korelacija med obema kazalnikoma zelo visoka (kljub njunim metodološkim razlikam¹ merita »isto stvar«), zato je bolj relevantno preučiti izsledke obeh institucij hkrati, saj to ponudi širšo sliko oz. prispeva k objektivnosti.

Primerjava indeksov ekonomske svobode po Heritage Foundation² (HF) in Fraser Institute (F) za podatke iz leta 2017 glede na 2016 (Tabela 1) pokaže, da se je Slovenija po HF indeksu ekonomske svobode uvrstila na 64. mesto (izmed 180 držav), po F indeksu pa na 67. mesto (izmed 162 držav). Glede na predhodno leto je napredovala za 34 mest (HF indeks) oz. ostala na istem mestu (F indeks). Iz tabele je razvidno tudi, da se je po podatkih iz leta 2017 Hrvaška po HF indeksu uvrstila za 28 nižje od Slovenije oz. za 11 mest višje po F kazalniku ekonomske svobode.

Za državo je bolj pomembna izračunana vrednost³ (»score«), ker le-ta pokaže njeno oddaljenost od idealnega stanja kazalnika (HF = 100, F = 10) in njen napredek v doseganju le-tega. Primerjava vrednosti (»score«) tako pokaže, da je bila Slovenija po F indeksu nekoliko bolj ekonomsko svobodna kot pa to kaže njena uvrstitev. In sicer, se je po podatkih iz leta 2017 Slovenija idealnemu stanju popolne ekonomske svobode (vrednost 10) približala za 0,02, čeprav je na svetovni lestvici Fraser Institute ostala na istem mestu kot predhodno leto.

Tabela 1: Indeks ekonomske svobode (agregatni) po Heritage Foundation in Fraser/Visio Institute

Indeks ekonomske svobode	Uvrstitev na svetovni lestvici (»rank«)				Sprememba uvrstitve	
	HF p2016	HF p2017	F p2016	F p2017	HF p2017/p2016	F p2017/p2016
Avstrija	30.	32.	26.	26.	↓ 2	=
Hrvaška	95.	92.	74.	56.	↑ 3	↑ 18
Italija	78.	79.	42.	46.	↓ 1	↓ 4
Madžarska	56.	55.	58.	54.	↑ 1	↑ 4
Slovenija	98.	64.	67.	67.	↑ 34	=

Vir: elektronske baze podatkov obeh institutov, lastni izračuni
 Opombe: Države so razvrščene po abecednem redu.
 Oba indeksa (HF in F) upoštevata podatke (p) za leto 2017. Sprememba uvrstitve na svetovni lestvici je glede na predhodno leto, pri čemer: ↓ padec, ↑ dvig, = ni spremembe. Instituciji opravljata revizije preteklih podatkov, zato so možna odstopanja med objavljenimi in elektronsko dostopnimi podatki.
 HF: Indeks ekonomske svobode, Heritage Foundation; F: Indeks ekonomske svobode, Fraser (Visio) Institute
 Število držav: podatki 2017: 180 (HF), 162 (F); podatki 2016: 180 (HF), 162 (F)

Nadalje, v gradivu sta bili izpostavljeni slabi uvrstitvi Slovenije (po Fraser/Visio Institute) na področjih regulativa in obseg države. Za umestitev Slovenije v kontekst uvrstitve naših sosednjih držav je dodana Tabela 2. Razviden je tudi znaten napredek Slovenije v ekonomski svobodi na področju regulative (višje za 34 mest).

Tabela 2: Indeks ekonomske svobode za področji regulative in obseg države po Fraser/Visio Institute

Področje:	Regulativa		Obseg države	
	Uvrstitev na svetovni lestvici	Sprememba uvrstitve	Uvrstitev na svetovni lestvici	Sprememba uvrstitve
	F p2017	F p2017/p2016	F p2017	F p2017/p2016
Avstrija	59.	↓ 2	123.	=
Hrvaška	66.	↑ 3	118.	↑ 19
Italija	51.	↓ 1	102.	↓ 4
Madžarska	67.	↑ 1	137.	↑ 4
Slovenija	88.	↑ 34	139.	↑ 1

Vir: elektronske baze podatkov Fraser Institute, lastni izračuni

¹ Na primer, Heritage za razliko od Fraser uporablja uteži pri konstrukciji agregatnih indeksov (področnih in skupnega – Economic Freedom) ter »trde« podatke kombinira s subjektivnimi mnenji (Fraser samo »trde« podatke). Poleg tega Heritage upošteva tudi korupcijo, Fraser ne.

² Heritage Foundation je letos objavil indekse izračunane iz podatkov za 2018.

³ Obe instituciji izračunavata vrednosti svojih kazalnikov. Na podlagi le-teh uvrstijo države na svojo lestvico.

Opombe: Države so razvrščene po abecednem redu.

Podatki (p) za leto 2017. Sprememba uvrstitve na svetovni lestvici je glede na predhodno leto, pri čemer: ↓ padec, ↑ dvig, = ni spremembe. Zaradi revizije preteklih podatkov so možna odstopanja med objavljenimi in elektronsko dostopnimi podatki.

F: Indeks ekonomske svobode po področjih, Fraser (Visio) Institute

Število držav: 162 (tako za podatke iz leta 2017 kot iz leta 2016)

III. Zaključek

Vlada je redno seznanja s podobni kazalniki (npr. indeks ekonomske svobode, konkurenčnosti, regulative, institucionalne kvalitete ipd.), ki jih mednarodne institucije že več let redno objavljajo, saj ti kazalniki lahko predstavljajo komplement pri oblikovanju politik ali ukrepov. Njihova dodana vrednost je v drugi/dodatni dimenziji obravnavanega področja (npr. širša slika, identifikacija ključnih področij/problemov). Vendar pa zaradi metodoloških omejitev ciljanje ukrepov politik na podlagi uvrstitev na takih lestvicah ni primerno.